

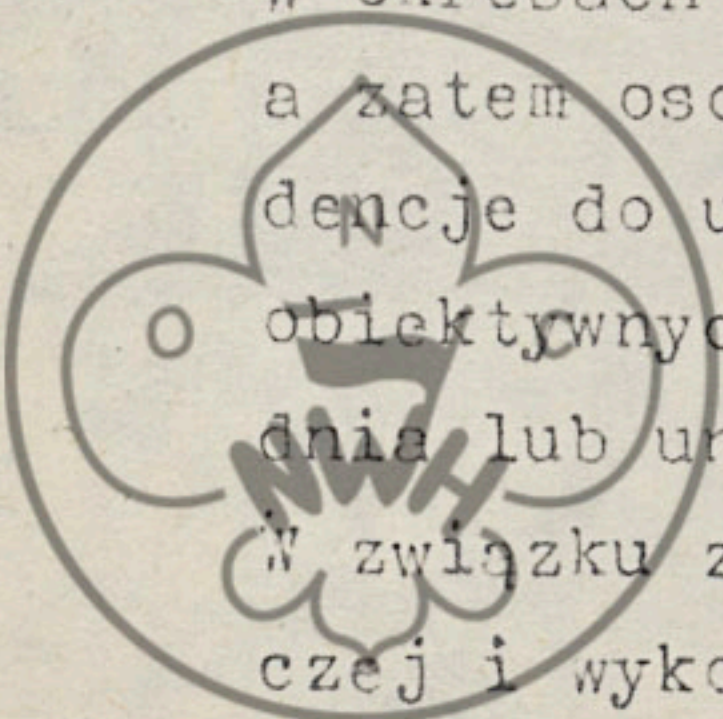
DEMOKRATYZACJA I SAMORZĄDNOŚĆ W ZHP

1. Rozważania poniższe prowadzone będą dla szczebla hufca, z założeniem, że większość z nich jest słuszna również dla szczebla chorągwi, a niektóre także dla szczebla centralnego, ustalenie czego zostawia się do dyspozycji czytelnika.
2. O stopniu demokracji i samorządności w Związku decyduje sposób wybierania /lub powoływania/ osób /władz/ podejmujących decyzję o realizowanych przez poszczególne ogniwa Związku zadaniach. Dotyczy to również sposobu powoływania lub wyboru władz wykonawczych. Równie ważnym zagadnieniem jest sposób podejmowania przez władze ustawodawcze /rady/^{uchwał} /konf. oraz decyzji wykonawczych przez władze wykonawcze /komendy/.^{spraw-wyb} W ZHP o sposobach tych decyduje Statut ZHP oraz odpowiednie instrukcje władz naczelnych, które określają formalną stronę problemu. Praktyka natomiast uzupełniana jest nieformalnymi powiązaniem pomiędzy władzami Związku poszczególnych szczebli a odpowiednimi organizacjami politycznymi i administracyjnymi w państwie.
3. Rozważmy niektóre formalnie obowiązujące w ZHP zasady dotyczące demokracji wewnątrzorganizacyjnej i jej samorządności.

a/ Aktualna ordynacja wyborcza na szczeblu hufców i chorągwi ogranicza ilość kandydatur zgłaszanych z sali /do 1/3 wszystkich kandydatur/, co stwarza możliwość dużego wpływu ustępujących władz na kształtowanie listy wyborczej, szczególnie z zagwarantowanym instrukcją jawny głosowaniem na członków komisji wyborczej. W związku z tym proponuje się wprowadzenie nieograniczonej listy kandydatów / co powinno być zaznaczone w Statucie/, przy czym ustępująca Rada ma prawo zgłosić 33% stanu statutowego wybieranej rady, co może dotyczyć również komisji rewizyjnej. Jednocześnie sugeruje się aby każda podejmowana uchwała, jak i wybory różnych komisji mogły odbywać się na drodze tajnego głosowania, jeśli zażąda tego co najmniej 10% delegatów.

b/ Brak na wszystkich szczeblach wyraźnego rozdziału władzy ustawodawczej i wykonawczej. Konferencje sprawozdawcze ~~które~~ są w zasadzie niezależne od władz wykonawczych, lecz czas ich działania jest bardzo krótki. Rady natomiast sprawujące władzę wy ustawodawczą w okresach między konferencjami kierowane są przez komendantów, a zatem osoby odpowiedzialne za działalność wykonawczą. Stwarza to tendencje do ukierunkowywania pracy rad z punktu widzenia bieżących, zarówno obiektywnych jak i subiektywnych problemów wykonawczych, co często utrudnia lub uniemożliwia skuteczną kontrolę i ocenę pracy komend.

W związku z tym proponuje się wyraźniejsze oddzielenie władzy ustawodawczej i wykonawczej przez wprowadzenie funkcji przewodniczącego rady,

Przewodniczący rada powinien być wybierany przez radę. Wydaje się celowym dodatkowe rozważenie obowiązkowego warunku aby funkcja ta była pełniona wyłącznie społecznie i to przez osobę nie działającą w komendzie

c/ Komisje rewizyjne szczebli terenowych nie mają praktycznie do dyspozycji żadnych poważnych sankcji, a ich działalność sprowadzona jest do ^{przekazywania} często nieuwzględnianych zaleceń, składania wniosków i pisania sprawozdań. Wydaje się rozsądnym rozważenie możliwości uprawnienia Komisji rewizyjnych do zwoływania nadzwyczajnych konferencji sprawozdawczych i do wnioskowania o zwolnienia z funkcji w ~~Komendach~~ komendach z funkcją komendanta włącznie.

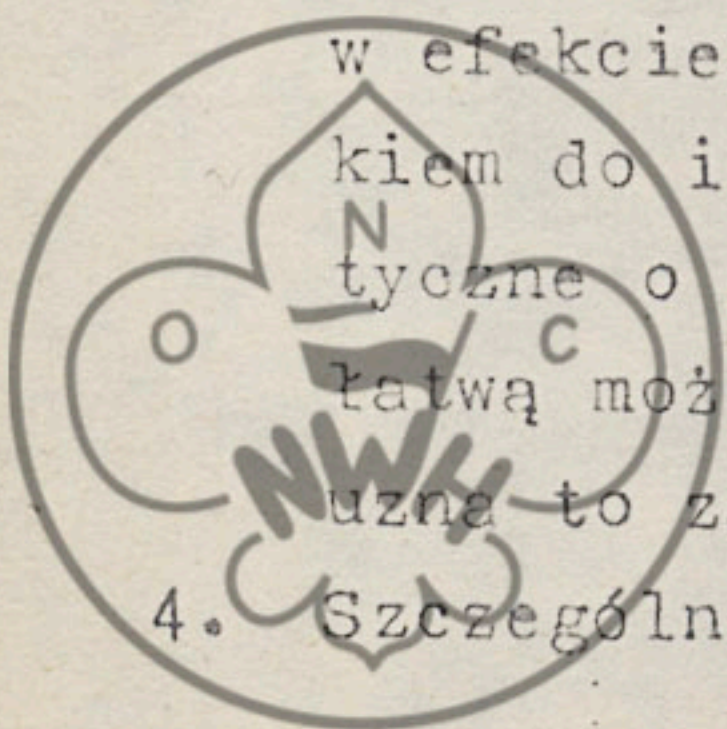
d/ Obowiązująca zasada kooptacji do rad i komisji rewizyjnych stwarza możliwość różnych kombinacji układu sił w radzie, Proponuje się rezygnację z tej zasady a w przypadku znacznego zmniejszenia stanu rady lub komisji rewizyjnej wydaje się koniecznym zwołanie nadzwyczajnej konferencji wyborczej.

e/ Wprowadzone ostatnio czteroletnie kadencje władz hufca, stwarzają niebezpieczeństwo spadku aktywności rad wskutek "zasiedzenia" członków ^{z drugiej strony} oraz wskutek znacznej w ostatnich latach fluktuacji kadry, co może powodować wyłączenie się części instruktorów z prac rady. Ponadto długie okresy między wyborami mogą w pewnych sytuacjach utrudniać dopływ informacji z niższych ogniw w związku.

f/ Wprowadzona od kilku lat zasada posiadania praw wyborczych przez wszystkich harcerzy z drużyn HSPV ^{stanowiącej (6-10 lat)} stwarza niebezpieczeństwo wprowadzania do władz młodzieży nieprzygotowanej do pracy instruktorskiej, a zatem niekompetentnej w sprawach Związku, głównie wychowawczych, które uważamy za podstawę jego działalności. Sugeruje się rezygnację z tej zasady.

g/ Podejmowanie uchwał i wybory różnych komisji podczas konferencji sprawozdawczo-wyborczych w głosowaniu jawnym, co gwarantuje instrukcje ~~stawa~~ jak i przyjęta praktyka takich głosowań na posiedzeniach rad, stwarza obserwowane w praktyce obniżenie rangi głosowań, które na zasadzie jakichś praw socjologii są bardzo często jednogłośnie. Pokutuje tu chyba wszczepiany społeczeństwu w pewnych okresach lęk przed wychyleniem się z własnym zdaniem, różnym od ogółu. Prowadzi to w efekcie do zubożenia na podejmowane uchwały i jest pierwszym krokiem do ich ignorowania. Nakładają się na to pewne praktyki niedemokratyczne o których zostanie wspomniane w pkt. 4. Sugeruje się zatem łatwą możliwość głosowania tajnego, jeśli przynajmniej 10% głosujących uzna to za celowe.

4. Szczególnie dotkliwe dla demokracji i samorządności w Związku, okazują

praktyki nieformalnych powiązań komend z władzami politycznymi i administracyjnymi. Dotyczy to głównie wyboru komendanta i późniejszych nacisków wywieranych na niego. Jak wiadomo funkcja komendanta już od szczebla hufca podlega tzw zasadzie nomenklatury, co sprowadza się do ustalania przed wyborami osoby mającej być komendantem, po jej akceptacji przez komitet PZPR odpowiedniego szczebla. W trakcie wyborów dokonywane są rozmaite poczynania mające na celu wprowadzenie danej osoby, przy jednoczesnym zachowaniu pozorów /lub nie/ niezależnych wyborów. Szczególną rolę w tym zakresie odgrywa pełnomocnik komendy wyższego szczebla. Po wyborach w codziennej pracy, zarówno komendy a nieraz i rady stawiane są przez komendantów w sytuacji podjętych na zewnątrz Związku decyzji które muszą być bądź realizowane bądź co gorsze uchwalone przez radę. Decyzje takie wywodzą się od władz politycznych lub administracyjnych odpowiednich szczebli.

5. Niedemokratyczne zasady działania władz i powoływania władz Zw na różnych szczeblach Związku, a w szczególności jeszcze bardziej niedemokratyczne praktyki odbiegające od tych zasad powodują:

a/ Zniechęcenie instruktorów /szczególnie społecznych/ do pracy na szczeblach hufców i wyższych.

b/ Stwarzanie możliwości nadużywania władzy.

W efekcie daje to spadek /zastraszający/ prężności organizacji oraz szeroko pojętą demoralizację młodzieży i zaangażowanych społecznie ludzi dorosłych - instruktorów.

archiwum